

Drugi verz

अत्याहारः प्रयासश्च प्रजल्पो नियमाग्रहः ।
जनसङ्गश्च लौल्यं च षड्भिर्भक्तिर्विनश्यति ॥ २ ॥

*atyāhāraḥ prayāsaś ca
prajalpo niyamāgrahaḥ
jana-saṅgaś ca laulyam ca
ṣaḍbhir bhaktir vinaśyati*

ati-āhāraḥ – prenažedanje ali pretirano kopičenje; *prayāsaḥ* – čezmerno prizadevanje; *ca* – in; *prajalpaḥ* – prazne besede; *niyama* – pravila; *āgrahaḥ* – prevelika navezanost na (ali *agrahaḥ* – pretirano zanemarjanje); *jana-saṅgaḥ* – druženje s posvetnimi ljudmi; *ca* – in; *laulyam* – močno hlepenje oziroma pohlep; *ca* – in; *ṣaḍbhiḥ* – s temi šestimi; *bhaktiḥ* – vdano služenje Kṛṣṇi; *vinaśyati* – se uniči.

Naše vdano služenje Kṛṣṇi se izjalovi, če se preveč zapletemo na šest opisanih načinov: (1) tako da se prenažedamo ali kopičimo več stvari, kot jih potrebujemo, (2) da se pretirano ženemo za težko dosegljivimi materialnimi dobrinami, (3) da po nepotrebnem govorimo o posvetnih temah, (4) da se pravil iz svetih spisov držimo le zaradi pravil samih, ne pa zaradi duhovne ras-

ti, ali pa da jih ne upoštevamo in ravnamo svojevoljno, (5) da se družimo s posvetnimi ljudmi, ki jih zavest Kṛṣṇe ne zanima, in (6) da hlepimo po posvetnih dosežkih.

KOMENTAR: Namen človeškega življenja je preprosto življenje in visoko razmišljanje. Materialni svet je ustvarjen tako, da so vsa pogojena živa bitja, ki jim vlada Gospodova tretja energija, primorana delovati. Vsevišnja Božanska Osebnost ima tri osnovne energije oziroma moči. Prva je *antaraṅga-śakti* – notranja energija, druga *taṭastha-śakti* – mejna energija in tretja *bahiraṅga-śakti* – zunanja energija. Živa bitja pripadajo mejni energiji, ki je med notranjo in zunanjo energijo. *Jīvātme* oziroma neznatna živa bitja so večni služabniki Vsevišnjega Gospoda, zato so vedno pod vplivom notranje ali zunanje energije. Kadar so pod nadzorom prve, so v svoji naravni, izvorni vlogi, kar pomeni, da ves čas vdano služijo Gospodu. Tako pravi *Bhagavad-gītā* (9.13):

*mahātmānas tu mām pārtha
daiivīm prakṛtim āśritāḥ
bhajanty ananya-manaso
jñātvā bhūtādim avyayam*

»O Pṛthin sin, tisti, ki niso v iluziji, so pod zaščito božanske narave. Take velike duše se popolnoma posvetijo vdanemu služenju, saj vedo, da sem izvorna in neizčrpna Vsevišnja Božanska Osebnost.«

Beseda *mahātmā* označuje ljudi širokega, ne ozkega duha. Ozkosrčni ljudje ves čas zadovoljujejo svoje čute, včasih pa delovanje razširijo prek kakšnega izma, kot so patriotizem, humanizem ali altruizem, da bi naredili kaj dobrega za druge. Zadovoljitvi lastnih čutov se utegnejo odreči zato, da bi zadovoljili čute svojcev ter članov skupnosti in družbe, tako rojakov kot drugih. Vse to je pravzaprav zadovoljevanje čutov, ki se s posameznika

širi na skupnost in družbo. Taka dejanja so s posvetnega vidika morda zelo hvalevredna, vendar nimajo nobene duhovne vrednosti. Temeljijo namreč na osebnem ali razširjenem zadovoljevanju čutov. *Mahātmā* oziroma človek širokega duha lahko rečemo samo tistemu, ki zadovoljuje čute Vsevišnjega Gospoda.

V prej omenjenem verzju iz *Bhagavad-gīte* se besedi *daivīm prakṛtīm* nanašata na vpliv notranje energije oziroma energije zadovoljstva Vsevišnje Božanske Osebnosti. Ta energija se izraža kot Śrīmatī Rādhārāṇī ali Njena emanacija Lakṣmī, boginja sreče. Ko je *jīva*, duša, pod vplivom notranje energije, hoče samo ugoditi Kṛṣṇi oziroma Viṣṇuju. To je raven *mahātmē*. Kdor ni *mahātmā*, je *durātmā*, ozkosrčen človek. Take ljudi ima v oblasti Gospodova zunanja energija, *mahā-māyā*.

Ta pravzaprav obvladuje vsa živa bitja v materialnem svetu in poskrbi, da so podvržena trem vrstam nadlog: *adhidaivika-kleśi* (trpljenju, ki jim ga s sušami, potresi, neurji in podobnim povzročajo polbogovi), *adhibhautika-kleśi* (trpljenju, ki jim ga prizadevajo druga živa bitja, na primer mrčes ali sovražniki) in *adhyātmika-kleśi* (trpljenju, ki jim ga v obliki duševnih in telesnih bolečin povzročata telo in um). *Daiva-bhūtātma-hetavaḥ*, pogojene duše, ki jih pod nadzorom zunanje energije pestijo te tri nadloge, trpijo na različne načine.

Glavna težava pogojenih duš je ponavljanje rojstva, bolezni, starosti in smrti. V materialnem svetu moramo vsi delati, da bi lahko vzdrževali telo in dušo. Kako pa naj delo opravljamo tako, da bo dobro vplivalo na naše razvijanje zavesti Kṛṣṇe? Vsi potrebujemo hrano, obleko, denar in druge potrebščine za vzdrževanje telesa, ne smemo pa jemati več, kot potrebujemo za zadovoljitev osnovnih potreb. Če se držimo tega naravnega načela, nam ne bo težko vzdrževati telesa.

Živa bitja, ki so na nižji razvojni stopnji, se po naravni ureditvi ne prenaledajo in ničesar ne kopičijo. Zato v živalskem kraljestvu na splošno ni gmotnih težav ali pomanjkanja. Če na

javno mesto postavimo vrečo riža, bodo priletele ptice, pozobale nekaj zrn in odletele, človek pa bo odnesel celo vrečo. Pošteno se bo najedel, preostanek pa shranil. Sveti spisi prepovedujejo tako kopičenje (*atyāhāro*), zaradi katerega zdaj trpi ves svet.

Gomiljenje stvari in prenajedanje sta tudi vzrok *prayāse*, nepotrebnega truda. Po Božji ureditvi lahko vsakdo kjer koli na svetu zelo mirno živi, če ima kos zemlje in kravo mlekarico. Za preživetje se mu ni treba seliti iz kraja v kraj, saj lahko doma pridela hrano, krave pa mu dajejo mleko. To lahko reši vse gospodarske težave. Človek je k sreči dobil višji razum za razvijanje zavesti Kršne oziroma za razumevanje Boga, svojega odnosa z Njim in končnega življenjskega cilja – ljubezni do Njega. Ljudem, ki naj bi bili civilizirani, pa žal ni mar za spoznavanje Boga. Razum uporabljajo zato, da bi si nagrabili več, kot potrebujejo, in jedo le zato, da bi potešili slo po okušanju hrane. Po Božji ureditvi bi lahko proizvedli dovolj mleka in žita za vse na svetu. Tako imenovani razumni ljudje pa višji razum zlorablajo za proizvodnjo številnih nepotrebnih in nezaželenih reči, namesto da bi ga uporabili za razvijanje zavesti o Bogu. Tako odpirajo tovarne, klavnice, javne hiše in trgovine z alkoholnimi pijačami. Če ljudem svetujemo, naj si ne kopičijo stvari, naj ne jedo preveč in po nepotrebem ne delajo za umetno udobje, mislijo, da jih spodbujamo, naj se vrnejo k primitivnemu načinu življenja. Večina noče preprostega življenja in visokega razmišljanja. To je res žalostno.

Ljudje smo dobili višji razum, ker je naše življenje namenjeno spoznanju Boga. Tisti, ki verjamejo, da imamo takšen razum zato, da bi dosegli nekaj višjega, se morajo držati napotkov vedskih spisov. Z upoštevanjem teh višjih navodil si lahko zares pridobimo popolno znanje in pravilno osmislimo življenje. Śrī Sūta Gosvāmī v *Śrīmad-Bhāgavatamu* (1.2.9) opisuje pravo *dharmo*:

*dharmasya hy āpavargyasya
nārtho 'rthāyopakalpate*